

Zbirka orodij GreenWorks

ZAKAJ TA PRIPOROČILA?
KLJUČNE UGOTOVITVE RAZISKAVE GREENLEAD
KLJUČNA NAČELA ZELENEGA PREHODA ZA MSP
PREDNOSTNE NALOGE EU NA PODROČJU ZELENEGA PREHODA
AKTUALNE POLITIKE IN ZAKONODAJA V EVROPI
PRIMERI DOBRIH PRAKS V EVROPI
KAJ SO POVEDALA EVROPSKA MSP?
PRIPOROČILA ZA OBLIKOVANJE POLITIK
ZAKLJUČEK

Podpora MSP pri zelenem prehodu

Co-funded by
the European Union

2. DEL DOKUMENT S PRIPOROČILI ZA OBLIKOVANJE POLITIK

Financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorja oziroma avtorjev ter ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Niti Evropska unija niti EACEA ne moreta biti odgovorni zanje.

Ta publikacija je objavljena pod licenco Creative Commons 4.0. To pomeni, da jo lahko uporabljate, kopirate, razširjate, spreminjate in predelujete, če ustrezno navedete avtorja ter označite, da je vsebina objavljena pod licenco Creative Commons.

ZAKAJ TA PRIPOROČILA?

Prehod v trajnostno in podnebno nevtrarno gospodarstvo prinaša evropskim malim in srednje velikim podjetjem (MSP) pomembne priložnosti, hkrati pa tudi številne izzive. Od MSP se pričakuje, da bodo uvajala bolj trajnostne poslovne modele, izboljševala učinkovito rabo virov in se prilagajala spreminjajoči se zakonodaji EU. Kljub temu se številna podjetja še vedno soočajo z ovirami, povezanimi z omejenimi finančnimi viri, pomanjkanjem kompetenc na področju trajnostnosti in pomanjkanjem praktičnih usmeritev.

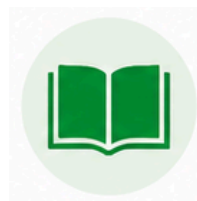
Projekt GreenLead je bil razvit z namenom podpore MSP in izvajalcem poklicnega izobraževanja in usposabljanja (PIU) pri soočanju s temi izzivi. Ta dokument povzema ključne ugotovitve raziskovalnih aktivnosti projekta GreenLead ter predstavlja glavna priporočila za oblikovalce politik, izvajalce usposabljanj, organizacije za podporo podjetjem in MSP, s ciljem pospešiti zeleni prehod.

99 % vseh evropskih podjetij predstavljajo MSP.

Zeleni prehod zahteva nove zelene, digitalne in vodstvene kompetence.

Priporočila, ki temeljijo na dokazih, izhajajo iz pregleda obstoječih virov, analize dobrih praks in terenske raziskave, izvedene v štirih evropskih državah.

GreenLead podpira MSP s praktičnimi usposabljanji, digitalnimi orodji in razvojem kompetenc.

NAMEN TEGA DOKUMENTA JE:

- predstaviti trenutno stanje zelenega prehoda MSP;
- izpostaviti ključne izzive in priložnosti;
- predstaviti priporočila za oblikovanje politik, ki temeljijo na dokazih;
- podpreti oblikovalce politik, izvajalce PIU ter organizacije za podporo podjetjem pri krepitevi kompetenc na področju trajnostnosti po vsej Evropi.

KOMU JE DOKUMENT NAMENJEN?

- oblikovalcem politik
- izvajalcem PIU
- lastnikom in vodstvenim kadrom MSP
- gospodarskim zbornicam
- organizacijam za podporo podjetjem
- raziskovalcem in agencijam za spodbujanje inovacij

KLJUČNE UGOTOVITVE RAZISKAVE GREENLEAD

- 1.** **MSP imajo osrednjo vlogo pri zelenem prehodu Evrope**
 Mala in srednje velika podjetja predstavljajo skoraj 99 % vseh evropskih podjetij, zato imajo ključno vlogo pri doseganju ciljev evropskega zelenega dogovora.
- 2.** **Trajnostnost ustvarja priložnosti, a prinaša tudi nove izzive**
 Zeleni prehod spodbuja inovacije, izboljšuje konkurenčnost in omogoča dostop do novih trgov, hkrati pa povečuje potrebo po naložbah, izpolnjevanju regulativnih zahtev in razvoju novih kompetenc.
- 3.** **Zelene in digitalne kompetence so vse bolj povezane**
 Uspešno izvajanje strategij trajnostnosti zahteva, da zaposleni združujejo znanje s področja okolja z digitalnimi spretnostmi, analizo podatkov in premišljenim odločanjem.
- 4.** **MSP potrebujejo praktično podporo, ne zapletenih predpisov**
 Številna MSP težko prenesejo politike trajnostnosti v vsakodnevno poslovno prakso, zato potrebujejo jasne usmeritve, praktična orodja in dostopne metodologije.
- 5.** **Sodelovanje je ključnega pomena**
 Sodelovanje med MSP, izvajalci PIU, organizacijami za podporo podjetjem in oblikovalci politik je ključno za pospeševanje zelenega prehoda in izmenjavo dobrih praks.
- 6.** **Vseživljenjsko učenje postaja strateška nujnost**
 Nenehno izpopolnjevanje in prekvalifikacija sta potrebna, da se vodstveni kadri in zaposleni v MSP lahko prilagajajo spreminjajoči se okoljski zakonodaji, poročanju ESG in zelenim poslovnim modelom.
- 7.** **Praktična orodja povečujejo sposobnost izvajanja ukrepov**
 Digitalna orodja, metode za ocenjevanje trajnostnosti, okviri ESG in strukturirani programi usposabljanja lahko pomembno podprejo MSP pri uvajanju trajnostnih ukrepov.
- 8.** **GreenLead ponuja praktične rešitve**
 Projekt GreenLead z razvojem kompetenčnih okvirov, učnih modulov, digitalnih virov in praktičnih smernic, prilagojenih potrebam MSP in izvajalcev PIU, prispeva k zelenemu prehodu.

OBSTOJEČI VIRI

Pregled prednostnih nalog EU, zakonodaje, političnih okvirov in znanstvenih dokazov, povezanih z zelenim prehodom MSP.

DOBRE PRAKSE

Analiza uspešnih evropskih pobud in inovativnih praks, ki podpirajo trajnostno preobrazbo podjetij.

TERENSKA RAZISKAVA

Anketna raziskava potreb, izzivov in vrzeli v kompetencah MSP in izvajalcev PIU v štirih evropskih državah.

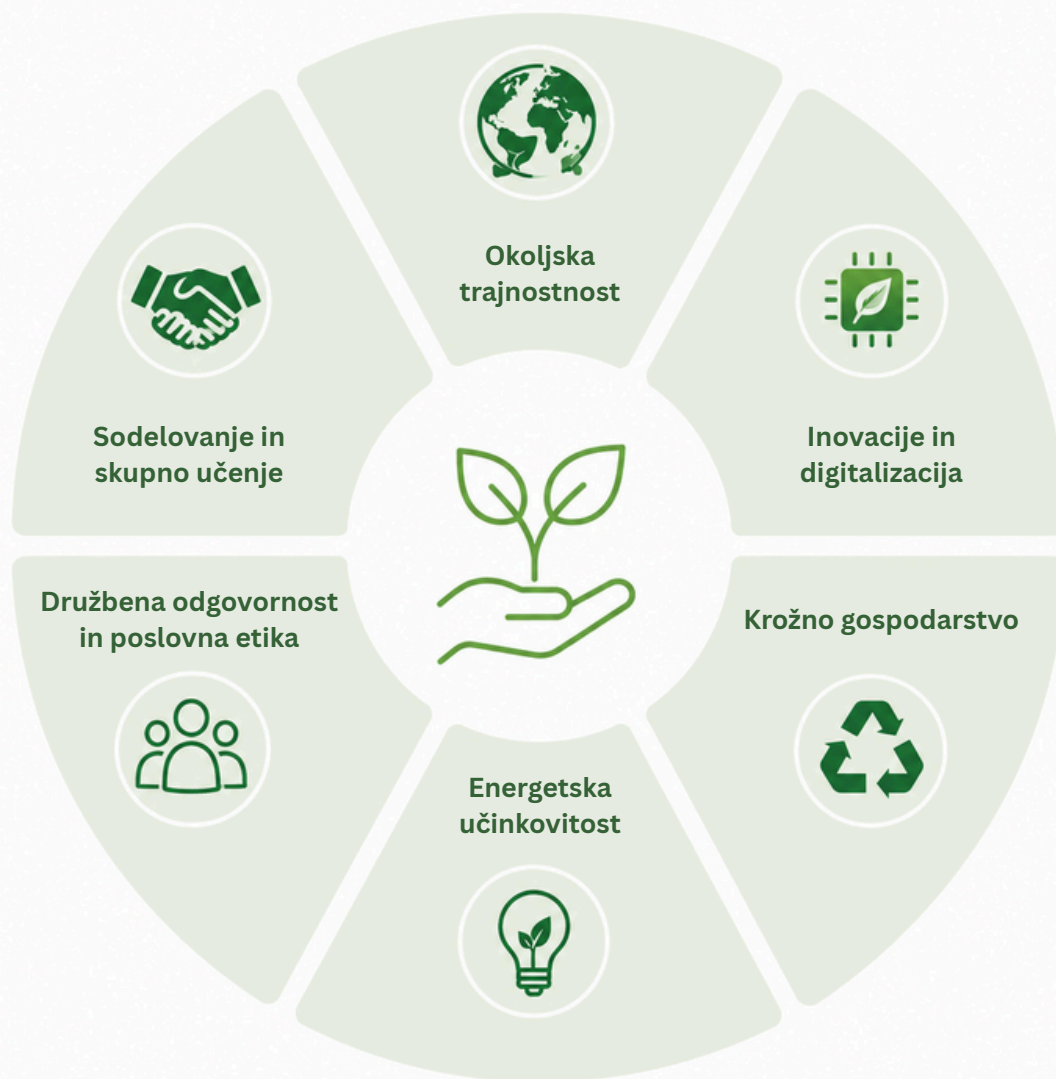

Raziskava GreenLead kaže, da zeleni prehod ni le okoljski izziv, temveč tudi proces preobrazbe poslovanja. MSP za uspešen razvoj zelenih kompetenc potrebujejo praktična orodja, dostopna usposabljanja ter tesno sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami, gospodarstvom in oblikovalci politik.

KLJUČNA NAČELA ZELENEGA PREHODA ZA MSP

Zeleni prehod je proces preoblikovanja gospodarstva v smeri trajnostnega, nizkoogljičnega in z viri gospodarnega modela z zmanjševanjem vplivov na okolje, spodbujanjem načel krožnega gospodarstva, uvajanjem čistih tehnologij in obnovljivih virov energije ter podpiranjem vključujoče gospodarske rasti.

Ta načela skupaj predstavljajo temelj za razvoj konkurenčnih, odpornih in okoljsko trajnostnih MSP.

PREDNOSTNE NALOGE EU NA PODROČJU ZELENEGA PREHODA

Evropski zeleni dogovor predstavlja strateški okvir za prehod Evrope v podnebno nevtralnost, z viri gospodarno in konkurenčno gospodarstvo. Združuje zakonodajo, finančne instrumente in politične pobude, ki podpirajo podjetja, vključno z MSP, pri uvajanju bolj trajnostnih poslovnih modelov.

1

PODNEBNI UKREPI

- Podnebna nevtralnost do 2050
- Vsaj 55 % zmanjšanje emisij do leta 2030
- Podpora razogljičenju in prilagajanju podnebnim spremembam

2

RAZISKAVE IN INOVACIJE

- Trajnostne tehnologije
- Digitalna preobrazba
- Program Obzorje Evropa in financiranje inovacij
- Raziskave za zeleni prehod

3

INDUSTRIJA

- Učinkovita raba virov
- Krožno gospodarstvo
- Trajnostna proizvodnja
- Zelena preobrazba industrije

4

ENERGIJA

- Obnovljivi viri energije
- Energetska učinkovitost
- Vodikove tehnologije
- Integrirani energetske sistemi

5

PROMET

- Brezemisijski promet
- Alternativna goriva
- Pametna mobilnost
- Čistejša logistika

6

OKOLJE

- Ohranjanje biotske raznovrstnosti
- Ničelno onesnaževanje
- Krožno gospodarstvo
- Trajnostna raba naravnih virov

Kaj to pomeni za MSP?

Evropski zeleni dogovor ustvarja nove priložnosti za MSP, hkrati pa zahteva naložbe, nove kompetence in prilagajanje spreminjajočim se zahtevam na področju trajnostnosti.

PRILOŽNOSTI

Zelene inovacije
Dostop do sredstev EU
Digitalna preobrazba
Novi poslovni modeli
Krožno gospodarstvo
Prihranki energije
Konkurenčna prednost

IZZIVI

Začetne naložbe
Izpolnjevanje zakonodajnih zahtev
Pomanjkanje kompetenc
Poročanje ESG
Uvajanje novih tehnologij
Izpopolnjevanje zaposlenih

Prednostna naloga EU

Glavni cilj

Koristi za MSP

Podnebni ukrepi

Podnebna nevtrálnost

Manj emisij in večja zelena konkurenčnost

Raziskave in inovacije

Zelene tehnologije

Financiranje inovacij

Industrija

Krožno gospodarstvo

Učinkovita raba virov

Energija

Obnovljivi viri energije

Nižji obratovalni stroški

Promet

Čista mobilnost

Trajnostna logistika

Okolje

Biotska raznovrstnost in zmanjševanje onesnaževanja

Trajnostni proizvodi

Podnebno nevtrálno, konkurenčno in odporno evropsko gospodarstvo do leta 2050.

Zeleni prehod je strateška priložnost za MSP, da inovirajo, rastejo in ohranjajo konkurenčnost.

AKTUALNE POLITIKE IN ZAKONODAJA V EVROPI

Država	Politika / zakonodaja	Uradni vir	Kratek opis
	Celovit okvir za ravnanje z odpadki in krožno gospodarstvo (zakon 4819/2021)	Uradni list vlade A' 129/23. 7. 2021	Vzpostavlja glavni grški okvir krožnega gospodarstva ter uvaja preprečevanje nastajanja odpadkov, obveznosti recikliranja, ravnanje z odpadno embalažo in ukrepe za učinkovito rabo virov, pomembne za MSP.
	Zmanjševanje vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje (zakon 4736/2020)	Uradni list vlade A' 200/20. 10. 2020	Prenaša direktivo EU o plastičnih proizvodih za enkratno uporabo in uvaja omejitve za te proizvode ter spodbuja podjetja k uporabi trajnostnih alternativ.
	Nacionalni načrt ravnanja z odpadki (NWMP) 2020–2030	Akt kabineta – Uradni list vlade A' 185/31. 8. 2020	Določa strateške cilje Grčije na področju zmanjševanja odpadkov, recikliranja, zmanjševanja odlaganja na odlagališčih in izvajanja krožnega gospodarstva do leta 2030.
	Nacionalni energetske in podnebni načrt (NECP/ESEK)	Revidirana nacionalna strategija (ni enotnega zakona)	Določa nacionalne cilje na področju obnovljivih virov energije, energetske učinkovitosti, razogljičenja in zelenih naložb ter usmerja možnosti financiranja za MSP.
	ESPA 2021–2027 – ukrepi za zeleni prehod	Program financiranja kohezijske politike EU	MSP zagotavlja finančno podporo za zelene inovacije, izboljšave na področju trajnostnosti, učinkovito rabo virov in okoljske izboljšave.
	Slovenska industrijska strategija 2021–2030	Vlada Republike Slovenije (2021), 31000-2/2021/3	Spodbuja zeleno in digitalno preobrazbo industrije, inovacije ter učinkovito rabo virov.
	Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt (NEPN 2024)	Vlada Republike Slovenije (posodobljen 2024)	Določa nacionalne cilje na področju obnovljivih virov energije, energetske učinkovitosti in podnebne nevtralnosti.
	Slovenska strategija pametne specializacije (S5) 2021–2027	Vlada Republike Slovenije (v izvajanju)	Podpira inovacije, zelene tehnologije in trajnostni razvoj podjetij.
	Strategija razvoja Slovenije 2030	Vlada Republike Slovenije (2017)	Opredeljuje dolgoročno vizijo Slovenije za trajnostni in vključujoči razvoj.

Država	Politika / zakonodaja	Uradni vir	Kratek opis
	Zakon o podnebnih spremembah in energetskega prehodu – Zakon 7/2021	BOE-A-2021-8447	Vzpostavlja španski okvir za podnebno nevtralnost, obnovljive vire energije, energetske učinkovitost in trajnostno mobilnost.
	Kraljevi odlok 1055/2022 o embalaži in odpadni embalaži	Kraljevi odlok 1055/2022 z dne 27. decembra o embalaži in odpadni embalaži	Krepi preprečevanje nastajanja odpadne embalaže, ponovno uporabo in recikliranje ter odgovornost proizvajalcev.
	Kraljevi odlok 184/2022 o storitvah polnjenja električnih vozil	BOE-A-2022-4361	Podpira razvoj in delovanje infrastrukture za polnjenje električnih vozil.
	Zakon 7/2022 o odpadkih in onesnaženih tleh za krožno gospodarstvo	BOE-A-2022-5809	Spodbuja preprečevanje nastajanja odpadkov, recikliranje, krožno gospodarstvo ter trajnostno proizvodnjo in potrošnjo.
	Kraljevi odlok 244/2019 o samooskrbi z električno energijo	BOE-A-2019-5089	Ureja upravne, tehnične in ekonomske pogoje za samooskrbo z električno energijo. Podpira razpršeno proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ter določa oprostitve nekaterih dajatev za energijo iz samooskrbe.
	Zakon o okolju	Uradni list Republike Makedonije št. 44 z dne 19. 3. 2015	Temeljni zakon, ki ureja različna področja varstva okolja.
	Zakon o ravnanju z odpadki	Uradni list Republike Makedonije št. 9 z dne 25. 1. 2011	Ureja splošne politike in postopke ravnanja z odpadki. Izvaja Direktivo 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter določa pravila in postopke za ponovno uporabo odpadkov.
	Zakon o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo	Uradni list Republike Makedonije, navedene številke izdaj	Ureja temeljna načela ravnanja z embalažo ter postopke ravnanja z odpadno embalažo.
	Nacionalni register okoljskih kazalnikov	Zakon o okolju	Omogoča spremljanje in poročanje o stanju okolja na področjih, kot so voda, tla, odpadki, kakovost zraka, podnebne spremembe, kmetijstvo, energija in druga področja.

PRIMERI DOBRIH PRAKS V EVROPI

Raziskava GreenLead je opredelila uspešne primere MSP, ki po vsej Evropi uvajajo trajnostne poslovne prakse. Čeprav ta podjetja delujejo v različnih sektorjih, uporabljajo podobne pristope, ki prispevajo k izboljšanju okoljske uspešnosti, večji konkurenčnosti in dolgoročni odpornosti.

KLJUČNE UGOTOVITVE ZA MSP

- Trajnostnost ustvarja poslovno vrednost.
- Inovacije krepijo konkurenčnost.
- Sodelovanje pospešuje zeleni prehod.
- Vključenost zaposlenih prispeva k dolgoročnemu uspehu.
- Digitalne tehnologije podpirajo trajnostnost.

SKUPNI DEJAVNIKI USPEHA

- Krožno gospodarstvo
- Energetska učinkovitost
- Digitalizacija
- Sodelovanje
- Inovacije
- Trajnostnost

ŠPANIJA

Trajnostna industrija in upravljanje virov

- ✓ Trajnostna proizvodnja
- ✓ Okoljske inovacije
- ✓ Krožne poslovne prakse
- ✓ Zelena konkurenčnost

SLOVENIJA

Proizvodna in kemijska industrija

- ✓ Krožno gospodarstvo
- ✓ Recikliranje materialov
- ✓ ISO 14001
- ✓ Energetska učinkovitost
- ✓ Inovacije na področju vodika

SEVERNA MAKEDONIJA

Ravnanje z odpadki in zelena proizvodnja

- ✓ Recikliranje
- ✓ Zmanjševanje količine odpadkov
- ✓ Optimizacija rabe energije
- ✓ Trajnostna proizvodnja

GRČIJA

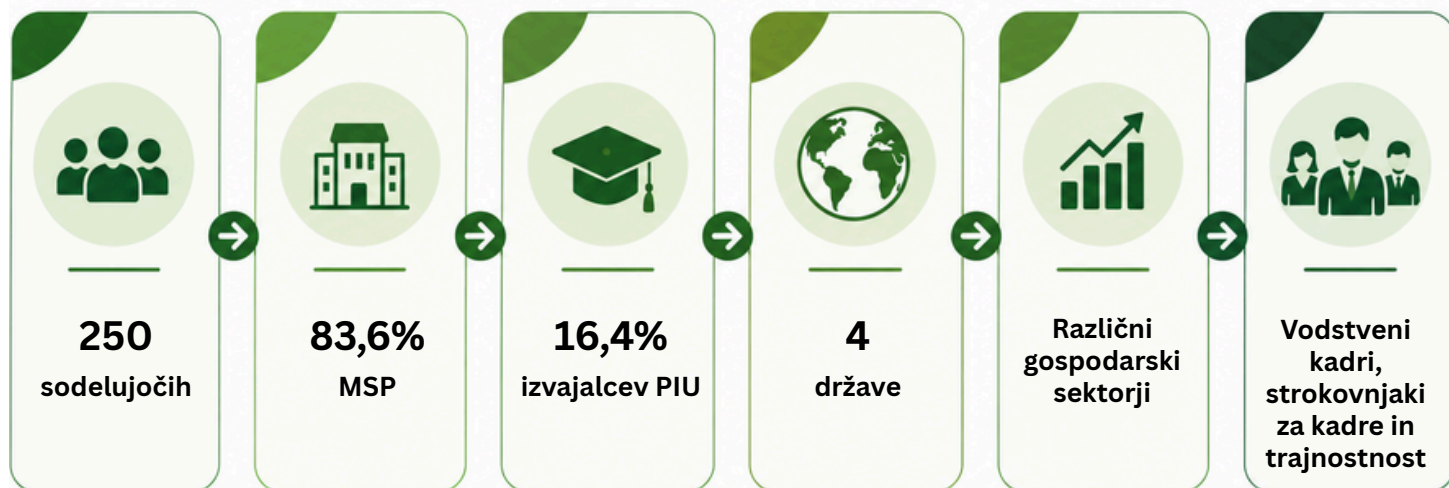
Obnovljivi viri energije in trajnostno kmetijstvo

- ✓ Obnovljivi viri energije
- ✓ Trajnostna pridelava hrane
- ✓ Učinkovita raba virov
- ✓ Odpornost na podnebne spremembe

Uspešna MSP združujejo trajnostnost, inovacije in sodelovanje ter tako ustvarjajo dolgoročno poslovno vrednost in hkrati prispevajo k zelenemu prehodu Evrope.

KAJ SO POVEDALA EVROPSKA MSP?

Raziskava GreenLead je z anketo med MSP in izvajalci poklicnega izobraževanja in usposabljanja (PIU) v štirih evropskih državah pridobila vpogled v njihove potrebe, izzive in pričakovanja glede zelenega prehoda. Ugotovitve predstavljajo podlago za razvoj kompetenčnega okvira Green Leader in programa usposabljanja.

ZNANJE

Znanje na področju okolja je na splošno zmerno, kar kaže na potrebo po praktičnem usposabljanju.

TRAJNOSTNOST

Večina organizacij prepoznava trajnostnost kot strateško prednostno področje.

DIGITALIZACIJA

Digitalna orodja so ključna za uvajanje trajnostnih praks.

**POTREBE PO
USPOSABLJANJU**

MSP potrebujejo praktična in enostavna usposabljanja.

OVIRE

Visoki stroški, pomanjkanje ustreznih kompetenc in zapletenost zakonodajnih zahtev ostajajo ključne ovire.

PODPORA

MSP potrebujejo praktične usmeritve, digitalna orodja in strokovno podporo.

Rezultati raziskave potrjujejo, da so MSP zelo motivirana za uvajanje trajnostnosti, vendar za uspešno izvedbo zelenega prehoda potrebujejo praktične kompetence, dostopna orodja in ciljno usmerjeno podporo.

PRIPOROČILA ZA OBLIKOVANJE POLITIK

Obstoječe evropske in nacionalne politike že opredeljujejo cilje na področju trajnosti. GreenLead te politike dopolnjuje s predlogi, kako jih lahko MSP izvajajo v praksi, in sicer z uvedbo poklicnega profila Green Leader, zelenih oddelkov, usklajenega kompetenčnega okvira ter praktičnih usposabljanj, ki temeljijo na kompetencah.

ZA OBLIKOVALCE POLITIK

- Priznati poklic Green Leader.
- Uskladiti nacionalne politike na področju kompetenc z okviri GreenComp, ESCO in EOK.
- Podpreti vzpostavitev zelenih oddelkov v MSP.
- Financirati zelena usposabljanja, ki temeljijo na kompetencah.

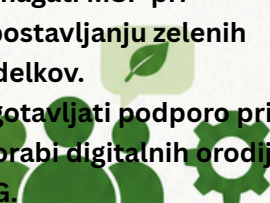
ZA IZVAJALCE PIU

- Razviti programe usposabljanja za Green Leaderje.
- Ponuditi modularna mikrodokazila.
- Uporabljati študije primerov iz MSP.
- Povezovati zelene in digitalne kompetence.

ZA POSLOVNO PODPORO

- Pomagati MSP pri imenovanju Green Leaderjev.
- Zagotavljati ocenjevanje zelenih kompetenc.
- Pomagati MSP pri vzpostavljanju zelenih oddelkov.
- Zagotavljati podporo pri uporabi digitalnih orodij ESG.

ZA MSP

- Imenovati notranjega Green Leaderja.
- Vzpostaviti zeleni oddelek.
- Spremljati trajnostnost z digitalnimi orodji.
- Vlagati v stalno izpopolnjevanje zelenih kompetenc.

Uspešnost zelenega prehoda Evrope je odvisna od prenosa politik trajnosti v praktične kompetence, organizacijske zmogljivosti in vsakodnevno poslovno prakso MSP.

ZAKLJUČEK

Raziskava GreenLead kaže, da zeleni prehod ni več zgolj okoljski cilj, temveč postaja ključno gonilo inovacij, odpornosti in dolgoročne konkurenčnosti MSP. Uspešno uresničevanje trajnostnosti zahteva ne le podporne politike, temveč tudi praktične kompetence, digitalna orodja ter tesno sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami, organizacijami za podporo podjetjem in gospodarstvom.

Na poti k bolj zelenemu in konkurenčnemu sektorju MSP

KLJUČNE UGOTOVITVE

Trajnostnost

*postaja poslovna
nujnost.*

Digitalne in zelene kompetence

*se morajo
razvijati skupaj.*

Vseživljenjsko učenje

*spodbuja uspešen
zeleni prehod.*

Sodelovanje

*pospešuje inovacije in
spremembe.*

Konkurenčnost

*se krepi s
trajnostnostjo.*

KONČNO SPOROČILO

Za izgradnjo trajnostne prihodnosti potrebujemo več kot le nove tehnologije – potrebujemo ljudi z ustreznimi kompetencami, organizacije, pripravljene na inovacije, ter močna partnerstva po vsej Evropi.

VEČ O PROJEKTU GREENLEAD

SPLETNA STRAN PROJEKTA

UČNA PLATFORMA

VIDEO VODIČ